

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Jesenburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ)

Izhaja vsako soboto.

Stane posamezna številka 75 p,
mesečno Din 3—, celoletno
35 Din. — Za člane izved
po 60 para.

Oglaš: prostor 1×55 mm
1'50 Din.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije

Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije so poštnine
proste.

Karl Marx.

Ob 40 obletnici njegove smrti. — 14. III. 1883 — 14. III. 1923.

»Človeštvo je postalo go-
spodar prirode, a zato je člo-
vek suženj človeka postal su-
ženj lastne podlosti.«

Stoletje, ki ga preživljamo je sto-
letje posnemanja. Vse ideje, ki da-
nes dvigujejo človeštvo nad dnevno
krušno vprašanje in krušni boj, so
ideje preteklega stoletja. Tudi ideje,
ki jih oznanjamo mi — ideje soci-
alizma — so ideje devetnajstega sto-
letja. Saj je položil temelj našemu
delu za bodočo družbo Karl Marks.

Stirideseto obletnico smrti onega
praznujemo v največjih viharjih —
razdruženih proletarci, ki nam je bil
vsem skupaj učitelj. Saj se proletar-
iat še nikdar ni tako hlastno opri-
jemal njegovega izreka in zlatih črk
na poslednjem mozaiku »Komunistič-
nega manifesta«:

»Proletarci vseh dežel združite
se!« kakor se ga danes.

Po vsem širokem svetu so se
razšli njegovi učenci marksisti in
sadove njihovega dela občutimo po
desetletjih vsi ponižani in razža-
ljeni.

Zasluga Karla Marksa leži pred-
vsem v tem, da je znanstveno uteme-
ljal socializem, ki je bil pred njim
utopija. Utopističnim idejam socia-
lizma je dal znanstveno podlago in
kot tak je ustanovitelj modernega so-
cialističnega gibanja.

Kakor pa je imel Karl Marks glo-
bokko razumevanje sodobnih politič-
nih bojev proletariata in je imel zelo
dalekosežen vpogled v bodočnost,
vendar leži težišče njegovega ogrom-
nega dela na gospodarskem polju. —
Verna slika njegovega delovanja na
gospodarskem polju je največje nje-
govo delo: »Kapital«. Posvečeno je
marsikatero mesto v tem delu raz-
glabljanju gospodarskega položaja,
razglabljanju delavskega zavarova-
vanja, inšpekcijam dela, bolniškega
zavarovanja itd.; marsikatera stran
je posvečena pojasnjevanju kapitali-
stičnega izkoriščanja, dokazuje pa
obenem tudi možnost sredstev, ki
lahko dvignejo mezdnega delavca in
končajo izkoriščanje.

Ni ostal pri tem svojem delu sam.
Liebknecht, Bebel in nešteto drugih
mu je sledilo po njegovi poti. Najprej
v ozkih stikih s svojim učiteljem so
spopolnili svoje znanje, potem pa so
šli in učili vse narode, da sta na sve-
tu samo dva razreda: vladajoči in
vladani.

Ne le pri peresu, temveč tudi pri
dejanskem delu ga najdemo prav
kmalu. Že l. 1868 je vplival na nürn-
berškem delavskem zboru, na social-
ne demokrate, ki so snovali sociali-
stično delavsko stranko; in pod
Marksovimi vplivom se je pripravila

ustanovitev mednarodne strokovne
organizacije. Z njo je hotel Marks
dokazati, da mora le ona voditi
uspešen boj proti kapitalu. Ona
zboljša gnotni položaj delavca, rodi
pa željo po izobrazbi duha (kulturno
organizacijo), željo po telesni vzgoji
in negovanju (gospodarsko organiza-
cijo) in končno željo po politični
oblasti, ki jo doseže s politično or-
ganizacijo.

Plod tega njegovega dela vidimo
že l. 1864., ko je snoval prvo med-
narodno delavsko združitev z angle-
ško delavsko stranko na čelu.

Brez dvoma ima Marks največje
zasluge na strokovnem polju. Stro-
kovnemu gibanju je dal teoretično
podlago prvi ravno Marks. On je pr-
vi jasno dokazal in pojasnil izkori-
ščanje delavstva. Položil je znan-
stveno podlago boju za skrajšanje
delavnega časa, ki poriva danes stro-
kovne organizacije v ospredje delav-
skega gibanja sploh. Boj za višje
mezde je utemeljil Marks sam.

Nihče ni bolj jasno dokazal škod-
ljivosti industrijskega dela za ženo
in otroka, nihče ni bolj jasno poka-
zal potrebe delavskega zavarovanja,
nego Marks. Tudi ni nihče bolj jasno
dokazal, da vede gospodarski razvoj
do gospodarstva veleindustrije, ka-
kor ravno Marks.

Pri študiju njegovih del nam po-
stane jasno, da strokovne organiza-
cije lahko močno vplivajo na kapitali-
stični proizvodni način, ki je plod
razvoja, in da bo na mesto sedanje-
ga proizvodnega načina stopil soci-
alistični proizvodni način. Marks je
dokazal, da delavci ne smejo delati
za nov družabni red deljeno le po
svojih strokah, temveč se morajo kot
združen delavski razred boriti za od-
pravo izkoriščanja človeka po člove-
ku, za zmago socializma in za druž-
bo, v kateri bodo delali vsi.

Spominja se Marksa kot učitelja
danes vsak razredno zaveden dela-
vec. Mož, ki je dal delavskemu gi-
banju natančno določbo, podlago in
smernice nad katere se dviga danes
že ponosna stavba delavskega razre-
da v vseh deželah sveta. V vseh de-
zelah sveta — tudi to je zasluga
Karla Marksa. Kajti prvi je dvignil
delavstvo nad osebne interese, jim
dal zmisel za interese vsega delav-
skega razreda in jih prvi dvignil v
mednarodni združitvi proletarcev
vseh dežel. In če bi proletariatu pri-
boril samo to, bi mu bilo danes, ko
obhajamo stirideseto obletnico, od-
kar se je ločilo od nas njegovo te-
lo, a ne njegov duh, hvaležen tudi
slovenski proletariati.

In mirno, da ga ne zbudimo iz
večnega spanja, sedaj, ko je proleta-
riati toliko grešil proti njemu, mu
kličemo:

Slava!

ostruje; ker položaj v katerega je
pripeljal sedanji kapitalistični dru-
žabni red človeštvo, je do skrajnosti
obupen. Na eni strani kapitalistični
razred v vsem svojem razkošju in
izobilju kot zmagovalec v sedanjem
položaju, na drugi strani pa leži de-
lavski razred izčrpan sestradan kot
oglodan okostenjak pod nogami kapi-
talizma. On nosi takorekoč življenje
delavčeve še danes v svojem žepu,
to se pravi: ako delavec noče pro-
dati svoje delovne sile po tisti ceni,
ki mu jo kapitalist diktira — naj —
pogine.

Na podlagi teh dejstev se je pro-
letariat — delavski razred — začel
zanimati za svojo osvoboditev iz
krempljev kapitalizma. Zavedajoč
se pri tem, da obstoji krivična raz-
delitev človeške produkcije v tem,
da tisti, ki delajo, stradajo, a tisti,
ki samo ukazujejo in nič ne delajo,
pograbijo ves dobiček te produkcije
v svoj žep.

Gre se tukaj samo za način, tak-
tiko in program, po katerem naj pro-
letariat gre, da si čimprej in sigur-
nejše izvojuje pravičnejši družabni
red, to se pravi pravičnejšo razdeli-
tev, človeške in potrebne produkcije.

Zato se kapitalizem dobro zaveda
svoje moči in načina kako si lahko
še nadalje obdrži oblast nad proleta-
riatom medtem ko se proletariat si-
cer zaveda da je izkoriščen, vendar
se ne more odločiti za pravi načrt,
za oni program, s katerim bi korakal
v boj za svojo ekzistenco, kapitali-
zem pa to delavsko nezavednost in
neorientiranost do skrajnosti izrab-
lja.

Delavstvo ima sicer svoj marks-
istični program, ki mu kaže pot do
cilja, če se delavstvo njega oklene
in za njim koraka. Kapitalizem vidi
in v tem programu, vidi on tudi svoj
pogin. Zato se poslužuje vseh sred-
stev bodisi te ali one vrste, najbolj
pa mu služi za doseg njegovih cil-
jev delavska nezavednost sama. In
ako se kje delavstvo poprime raz-
rednega boja na pravi podlagi, tak-
rat nastopi kapitalizem, ter posku-
ša legalnim ali ilegalnim potom, to
se pravi, on ga hoče z nasilstvom ali
tajno udušiti in se pri tem poslužuje
posebno delavske nezavednosti in
ubija delavsko gibanje s tem, da po-
šilja svoje plačane agente in volkove
v ovčjih oblekah med delavske vrste
z raznimi bleščečimi programi, da
razbijajo delavske vrste. In kako se
je tem kapitalističnim agentom nji-
hov razdiralno delo posrečilo je raz-
vidno iz tega, da je naš jugoslovans-
ki proletariat popolnoma razbit,
oropan svoje moči in svojih pravic,
kot brezpravna živina v očeh kapita-
listov.

F. Svetek:

Zakaj gremo na Jesenice?

(H kovinarskemu kongresu.)

Letošnja skupščina Osred. dru-
štva kovinarjev se bo vršila dne 1.,
2. in eventualno 3. aprila na Jese-
nicah.

Da si je centralni odbor zbral
ravno Jesenice za svoj kongres, ki
so po legi in železniški zvezi pač
najbolj neprikladne za take prire-
ditve — je imel gotovo svoj poseben
razlog.

Ker pa to stanje ne more vedno
trajati, ker vsaka sila do vremena
tako tudi delavstvo že išče rešitve iz
te zagate.

In to orientacijo vidi delavstvo
v združenju vsega delavskega razre-
da, v enotni fronti proletariata proti
enotni fronti kapitala. Vsak pošten
proletarec bi moral to idejo pozdrav-
ljati iz dna duše in storiti vse, da se
enotno fronto čimpreje ustvari.

Toda v tej enotni fronti se je ro-
dil že ob nje spočetku izvorni greh,
tisti izvorni greh, ki je nedavno za-
dal našemu mlademu delavskemu
pokretu smrtni udarec. To najlepšo
idejo razširjajo tisti hlapi kapitala
in izdajalci delavskega pokreta, ki
so ga vede ali nevede razbili. Ti
ljudje danes zopet prihajajo z ge-
sлом »enotne fronte« ko ne gre za
nič drugega kakor zlesti po delav-
skih plečih zopet do korita.

Ko bi potem zlezli nanj, bi zopet
pozabili na one, ki so jim pripomogli
do korita. In za doseg svojih sebič-
nih namenov pitajo obupano delav-
stvo s frazo enotne fronte.

Enotno fronto si bo delavstvo
ustvarilo le takrat, kadar se bo sle-
herni delavec zavedal pravega smisla
razrednega boja. Dokler pa bodo
ustvarjali enotno fronto oni, ki so
vede ali nevede le v službi kapitala,
ki so pa pri njem prišli ob milost
oni, ki sicer vpijejo po časopisju za
enotno fronto, ki pa dajejo svoje
»Poslane« izjave v meščanskih listih
ter navduševali tisoče in tisoče voj-
nih ujetnikov za »domovino« in do-
bili za to priznanje od najvišjih
predstavnikov kapitalističnega siste-
ma itd., ki pa obenem sklicujejo raz-
ne konference izmозganih proletar-
cev, da jih še nadalje navdušijo in
slepijo; ako pride potem kak zave-
den proletarec pa mu tisti gospod
enotno-frontier enostavno pokaže —
vrata in delavstvo toliko ni zavedno,
da bi se zavedlo, da goji gada na
svojih prsih; dokler se to ne bo zgo-
dilo, toliko časa ne bo prave enotne
fronte.

Enotna fronta se bo ustvarila le
takrat, kadar ne bo več tajnih šepet-
anj pri gotovih gospodih, ki se tako
»bore« za enotno fronto, kadar si bo
delavstvo odkrito iz obraza v obraz
stalo ter si priznalo, da je le v brat-
stvu in odkritosrčnosti naša moč in
naša rešitev.

To naj si zapomnijo tisti široko-
ustneži enotnofrontlerji, a ti delav-
stvo pa, ako se hoče rešiti iz pod-
jarna suženjstva, si ustvari enotno
fronto s tem da začneš misliti in se
organizirati na programu v enotnih
strokovnih in političnih organizacij.

To bo prava enotna fronta, ki je
ne bo mogel premagati kapitalistični
naval.

J. Arh:

Enotna fronta.

Kaj je enotna fronta? Enotno
fronto razumevam jaz kot proletarec,
ali fronto kapitalistov ali pa fronto
delavskega razreda, ker samo ta dva
razreda sta, ki danes tvorita fronto
drug proti drugemu. Prvi sicer da-
nes še vlada, drugi pa njemu služi;

vendar se tudi ta dva razreda med
seboj bojujeta v glavnem za gospo-
darska vprašanja in za gospodarski
obstoj in sicer na strokovnem in na
političnem polju.

Ta boj za nadvlado enega razre-
da nad drugim se vedno bolj po-

Naša kovinarska organizacija, ki
je bodisi po številu članov, bodisi
po notranji ureditvi, najboljša in
največja organizacija v Jugoslaviji —
je preživljala pred dvema leti veliko
notranjo krizo.

V tistih časih je bušnil val poli-
tičnega razkola tudi v vrste strokov-
nih organizacij. In ker so bili jese-
niški kovinarji politično najbolj ori-

jentirani na levo, je ta podružnica prva zašla v krizo.

V ljubljanski centrali so pa takrat sedeli nekateri sodrugi, ki se v novi čas niso mogli uživati in ki so s svojo strokovno politiko predstavljali res pravi tip preživelega socialpatriotizma.

Med članstvom, zlasti na Jesenicah, je vrelo na plan novo življenje, ki sicer še ni imelo svoje prave smeri, pač pa je iskalo resnice in znanja s tako prirodno silo, da je bilo treba vse uvidevnosti, da ta sicer zdrav pojav, ne raznese organizacije na tisoče kosov.

Nekateri sodrugi v centrali, zlasti njihov centralni tajnik — pa tega pojava niso razumeli, smatrali so pa za potrebno s starimi in obrabljenimi sredstvi udušiti ta prirodni in mnogo obetajoči pojav duševnega prerofjenja.

Začel se je med centralo in gorenjskimi podružnicami boj, tako vroč, kakršnega ne pomni zgodovina delavskega gibanja v Sloveniji.

Konec tega boja je bil tak, da so predstavniki stare smeri spregledali pravočasno — ter so poklicali mojo malenkost, da prevzamem tajništvo kovinarske organizacije.

Ne bom opisoval podrobnosti, le na kratko naj povem, da se je z mojim nastopom pričela o teh vprašanih debata, ki še danes ni končana.

Gospodarska politika kovinarske organizacije.

Joža Otorepec:

(Referat za kovinarski kongres.)

Na dnevnem redu letošnjega kovinarskega kongresa najdemo tudi točko: »Gospodarska politika«. Člani si bodo vsebinsko te skoraj najbolj važne točke dnevnega reda razlagali na različne načine. Morda pride že v kratkem času do tega, da bo ta točka najbolj aktualna točka kongresov in zborov tudi pri drugih organizacijah.

Dolžnost vseh strokovnih organizacij je, da vodijo poleg dnevnega boja za zvišanje mezd tudi združno gospodarsko politiko, in to enostavno iz važnih razlogov, od katerih hočemo danes naštevati le nekatere.

Imamo konzum. Ta konzum ima danes le posredovalno vlogo med producentom (kapitalistom) in konzumentom (kupcem), da prodaja izdelke, ki jih sicer ni izdelal sam, je odvisen torej od izdelovalca — tovarnarja. Jasno je, da je tukaj izključena vsaka večja konkurenca konzuma v prid konzumentov. Zakaj? Za-

V tej debati smo si — začetkoma burneje — kasneje dostojneje dopovedali, kaj smo in kaj hočemo.

Spoznali smo važnost strokovne organizacije in odločili smo se, čeprav politično razdvojeni, da ostanemo v strokovni organizaciji enotni in močni.

Gorenjske kovinarske podružnice — Sava, Javornik in Dobrava, ki štejejo okoli 1600 dokaj discipliniranih kovinarjev — so se iz največjih rebelov spremenile v nosilce ideje enotnih strokovnih organizacij. Z desne in leve butajo politični valovi ob stene teh podružnic, vendar korakajo njihove vrste mirno in resno svojo pot skozi ogenj in vihar v boljše in mirnejšo bodočnost.

Strašen pritisk vladajoče reakcije bo prisilil prej ali slej tudi ostalo delavstvo k zedinjenju v enotne strokovne organizacije. Na vidiku je grozeča gospodarska kriza, ki bo prinesla delavstvu največjega sovražnika — brezposelnost.

Ti hudi časi nas ne smejo najti nepripravljenih!

Centralni odbor kovinarjev, ki se zaveda težkega položaja, je prav zato povabil svoje delegate na Jesenice — v svoje železno osrčje — da od tam skupno z Jeseničani zakličemo vsemu delavstvu:

Proletarci vseh dežela,
združite se!

draginjo; šele ko se bomo udeleževali tudi na gospodarskem polju, bo boj za nas uspešen, za kapitalizem pa silno nevaren, ker bomo s tem začeli glodati korenine kapitalizma samega. Jasno, če bomo samo vse potrebne življenjske potrebščine izdelovali in prodajali večini ljudstva, to je proletarijatu, in bomo naš denar zbirali v svojih podjetjih in v njihov prid, ne bo mogel kapitalist zaslužiti, in s tem zaslužkom bomo lahko zopet izboljšali ali povečali lastna podjetja. S tem smo dosegli naš največji cilj, ki ga moremo sploh doseči, to je: v posameznih rokah oaredotočen kapital, kapital pretvoriti v družabni kapital, ki bo služil vsej družbi.

To so ideje, ki imajo v sebi tvornost esile; izhajajo iz napredovanja združnega gibanja v drugih državah; naj navedem tukaj samo en slučaj nemškega organizatoričnega delovanja; nemške konzumne zadruge, ki štejejo več članov, kakor ima Jugoslavija prebivalcev in ki izdelujejo proizvode v svojih lastnih zadrugah.

V Hamburgu na primer ima ondotna zadruga svojo veliko pekarno, mesarijo, pražilnico kave, tovarno za izdelovanje mila, kovinsko delavnico, elektrarno, mizarsko delavnico itd.; skratka, vse kar je za vsakdanjo življenjsko potrebo važno. Ta način organizacije, ki ima svoj vzorec v delavskih strokovnih organizacijah in ki omogoči konzumnim zadrugam razvoj v velepodjetja, je treba ustvariti pri nas.

Produktivne zadruge pomenijo etapo k socializmu; iz teh razlogov smo stavili to točko na dnevni red kongresa kovinarjev; po veliki večini so kovinarji tudi člani konzumne družve in kar je najvažnejše, imajo ljubljanski kovinarji svojo lastno »Produktivno zadrugo«, ki jo mislijo izpopolniti in povečati v moderno kovinarsko velepodjetje.

Taka močna gospodarska podjetja bodo omogočila izpeljati zmagovito vsak štrajk; na eni strani bo pomagala konzum s tem, da se bo štrajkujočim nakazalo v naturi življenjske potrebščine, na korenini kapitalizma bo pa sekal in glodal največji sovražnik kapitala — »protistrup« to so intenzivne delavske »Produktivne zadruge« s pomočjo družabnega kapitala. Vsak naj pristopi v taka združna podjetja, da bo moč večja, in da bo čimprej mogoče uresničiti naše velike cilje. Za kovinarski proletarij bo to kar bo kongres odločil, najbrže tudi merodajno za celo našo moderno delavsko gibanje, za katero so dani vsi predpogoji.

Torej na delo, ne tratimo energije, temveč porabimo jo. Lastna lenoba in cinčavost dela organizacijo majhno in jo oslabi; neomejeni volji skupnosti in enotnosti ni nič nedosegljivo.

Resolucija

k referatu gospodarske politike na kongresu kovinarjev na Jesenicah.

Kovinarski kongres dne 1., 2. in 3. aprila 1923. na Jesenicah je velike važnosti; kovinarji bodo morali od slej naprej voditi tudi združno gospodarsko politiko in postaviti radi tega danes prvi temeljni kamen novemu gibanju in razvoju združništva v smislu modernega pojmovanja združnega boja strokovnih in gospodarskih organizacij proti kapitalizmu.

1. V novo izvoljenem centralnem odboru kovinarjev se ustanovi gospodarski odsek, ki ima nalogo skušati pridobiti zveze z ostalimi organizacijami, v svrhu postavitve enotnega gibanja in ustvarjanja poedinih produktivnih združnih edinic.

2. Odsek ima stopiti takoj v pogajanja s Konzumnim društvom v svrhu plodonosne naložbe denarja pri Hranilnem oddelku K. D., da se lahko nakupuje razne življenjske potrebščine, katere v slučaju večje stavke služijo kot naturalne podpore štrajkujočim, ter ob enem obvaruje organizacije pred devalvacijo denarja.

3. Mora polagati vso svojo pažnjo, da pospeši razvoj obstoječega združnega podjetja, to je »Produktivna zadruga kleparjev itd. v Ljubljani«, ki ga podpira kovinarska organizacija.

Vedno poročati in razpravljati o tem vprašanju v listu tako, da bodo kovinarji vedno informirani o delovanju in uspehih, ki se dajo doseči z združno gospodarsko politiko.

5. Gospodarski svet, ki ga imenuje centralni odbor, sme sporazumno s centralnim odborom prirediti večje akcije, ki bi bile potrebne za doseg in uresničenje združnih in organizatoričnih ciljev kovinarske organizacije.

6. Kongres pozivlja tudi vodstvo in obenem Občni zbor Konzumnega društva za Slovenijo, da se prične resno razpravljati o skupnem uspešnem delovanju v smislu zasledovanja skupnih gospodarskih ciljev.

To so v glavnem točke, o katerih se bomo morali razgovarjati in ki bodo služile dalekosežnemu načrtu do izvedbe tega, kar je v drugih državah že izvedeno, pri nas pa še čaka nujne rešitve.

Podlistek.

Angelo Cerkvénik:

Zgodba iz dežele, kjer tečeta med in mleko.

(Dogodbica, ki se ni nikjer dogodila, ki se pa dogaja vsak dan.)

Mnogokrat ji je, smehljajoč se, žalostno dejal: Zenske ste čudne, ne morete se povspeti do višine treznega, hladno računajočega in poštenega revolucionarja. V vas je vedno dober kos, še več, vi ste rezervuar vladajočega nazora. Vi ste proflitip morale, ki ne vidi preko plota — zato je tudi zaman vsa borba za vašo ravnopravnost. Vi je nočete. Vi hočete biti stokrat ponižane, stokrat pogazene a obenem vladajoče sužnje. Vi hočete spojiti dan in noč.

Ponavljala si je te besede v duhu in vzkipelo je v njej. Pesti so se ji stisnile in zažugala je v temno noč, kajti ugrabili so ji moža.

Pa se povrne. Povrne se — danes ob enajstih bo prost. In potem v Ameriko, v Brazilijo. Čudovita bo pot med nebom in zemljo po morsk gladini. Za seboj bodo pustili to deželo prokletstva.

Natanko si je naslikala vse tiste noči, vse tiste večere, ki še pridejo.

Bili so neizmerno lepi, kajti ni je na svetu lepše stvari, nego so lepi večeri v razgretih možganih, posebno še tedaj, če nimajo ti večeri prav nikakršnega stvarnega upa za svoje vtelesenje. Človeštvo bi morda bilo stoletja prej doseglo vsako stopinjo svojega razvoja, če se ne bi vdajalo tihim upom, če ne bi plavalo z oblaki na solnce, na milijarde zvezd.

Redki so ljudje, ki se tega zavedajo in ni ga človeka, ki bi ne bil solnčnemu ognju nasprotni, in ni ga, ki bi se bil preko greha izognil pokore.

Stopila je v palačo. Po kosteh se ji je plazil občutek, ki ga do tistega dne ni priznala. Dolge temne veže so se ji zdele brezkončne. Njene stopinje so odmevale, kakor stopinje mrtvih. Plaho se je ozirala, sova je glasno zasovikala.

Obroč je jel popuščati. Njene misli so hitele — v glavi je bilo kakor v kovačnici. Na nakovalih se je porajalo pod strahovitimi udarci kladiv novo oblikovano železje. Njena misel se ji je jela boriti z vedno na novo porajajočo se zablodo človeka z brezupnimi upi.

Brezupni upi so bili silnejši, kakor jasne misli. Vedno je zmagovalo v njej vse zamotano in megleno, vse temno in nejasno. Jasnosti se je bala. Koliko jih je, ki se ne bojijo? Ob stopnicah je stal policaj. Dolg možakar, ki si ni bil dal striči lase, ka-

kor ravnatelj. Ta mož je bil največji sovražnik ravnatelja, ker ga ravnatelj ni mogel trpeti. Ni ga mogel trpeti, ker je bil velik in lep in si njemu na ljubo ni dal skrajšati nog.

»Kam vas pa nese ob tej uri?«

»K ravnatelju« je mehanično odgovorila.

Prstobil je k njej in ji dejal na uho:

»Vrnite se takoj domov, deklica, ker je naš ravnatelj danes imenovan okrožnim kapetanom celega policijskega omrežja te dežele, je prvi mož za ministrom!«

Ni ga razumela; da, razumela je je napačno.

»Upliven mož je tedaj« je rekla.

»Zelo upliven, zato pojdite domov!«

Policaaj se je čudil mladi ženski, ki ga ni razumela, kajti, že otroci so vedeli, kakšen upliv imajo v tej deželi policijski ravnatelji, in že deca se je izogibala od daleč policijske palače. Zato je bilo pred to palačo kakor pred mrtvašnico, dasi je stala na zelo obljudenem kraju. Nekateri stranke so se celo iz bližnjih hiš izselile. Ni ga razumela. Šla je svojo pot. Po dolgih hodnikih so se premikale črne postave.

Vsake take postave se je prestrašila. »Bogve zakaj nimajo svetilke« si je mislila. Pošasti pa so se plazile po hodnikih in so prisluskovala ob vratih; potem so pa odska-

kovale od vrat. Odprle so se vrata. Izstopila je pošast s sabljo in se izgubila med druge pošasti. Videla je velikansko mrtvašnico, kjer so mrtvi vstajali in se dvigali, izginiti pa se zopet pojavili.

Ze je bilo poldvanajst, ko je stala v tretjem nadstropju pred vratni ravnatelja.

Potrkala je.

»Prosto«. Tenak glas; zazdelo se ji je, da sliši glas, ki so ga kovači umetno skovali v svojih delavnicah. Tako nenaraven, tako nenavadno izcizeliran je bil.

Vstopila je.

Na sredi sobe je stala otomana, preprežena z zlatimi prešitimi blazinami. On pa je sedel, v dolgo, rdečo svilnato haljo odet, pri mizi. Pisal je. Temno-zelena svetloba je ležala v sobi. Strah je je bilo. Hotela je bežati, drveti, zleteti — zaman. Kakor Lotova žena z jasno zmagujočo mislijo je stala pred njim.

»Golobčica, le naprej, le naprej, tja na otomano se vleži... pardon tja se vsedi« se je smejal možicelj. Vsedla se je.

»Moža bi hotela. Moža kaj? Dobil je ga boš. Takoj ga boš dobila, kajti jaz sem vpliven mož. Pa zakaj se tako treseš golobica moja... a, počakaj.«

Vstal je in stopil premišljeno, počasi k otomanu. Vsedel se je poleg nje. Umaknila se je.

Zadružništvo.

KOVINARSKO ZADRUŽNISTVO.

Ravno pred letom dai so na iniciativno kovinarske organizacije ustanovili ljubljanski kovinarji in delavci sorodnih strok svojo »Produktivno zadrugo kleparjev«. Tekom te dobe nismo hoteli razpravljati v našem časopisu, ker smo imeli od ustanovitve pa do danes nešteto ovir, katere smo mogli premagati le z velikimi težavami in boji. Mislili smo: če bomo o tem delu javno razpravljali predno bo zgrajen temelj, bo to v slučaju propada naše zadružniške ideje in našega načrta slabo vplivalo tudi na splošni delavski pokret. Zato smo se ogibali tokom tega časa javnosti; s tem člankom o naših najnovejših zadružniških načrtih stopamo pred delavstvo po tretjem obnem zboru naše kleparske zadruge, ki se je vršil 18. februarja t. l.; na tem obnem zboru smo si začetli velikopotezne smerice za razvoj naše zadruge s tem, da smo spremenili zadruga pravila v duhu moderne dobe, v duhu velikih angleških gospodarskih zadrug.

Odslej naprej bomo stalno poročali o delavskem zadružnem gibanju; opozarjamo na to posebno člane kovinarske organizacije. Takoj pri ustanovitvi se je porodila radi te nove akcije ljubljanskih kovinarjev velika simpatija med ljubljanskim delavstvom. Kmalu na to so se že pojavili v drugih strokah poskusi, ki so deloma tudi uspeli. Manjkalo jim je vedno le močne hrbtenice, to se pravi moralne sile svojih strokovnih organizacij. Iz tega razloga tudi niso mogli tako uspevati kakor »Zadruga kleparjev«.

Kakor smo že zgoraj omenili smo dali sedaj zadrugi drugo smer: spremenili smo pravila in poleg tega naše nadaljne načrte tako, da smo omogočili silen razmah na polju kovinarskega zadružništva. Omeniti hočemo le nekatere točke naših bistveno izpremenjenih pravil.

Zadruga lahko razširi sedaj svoje delovanje na celo državo, sme ustanovljati nove obrate itd. Kot član pristopi lahko vsak delavec katerekoli kategorije ali stroke. S tem je omogočeno ustvariti v Sloveniji močno gospodarsko podjetje. Nadalje se je ustanovilo poseben fond iz vsakoletnega čistega prebitka za stare in osemogledne člane; iz fonda se bo izplačevalo pokojnine, podpore itd. in sicer docela drugače nego pa jih dajejo sorodne ustanove državnih ali zasebnih podjetij. Tukaj je ravno izvršena velika socialna zahteva naše dobe: starostno zavarovanje. To je pravo bistvo in pravi smisel zadružne misli, ki zahteva sorazmerno za dolžnosti tudi pravice.

Kovinarska stroka.

Odbor podružnice kovinarjev v Ljubljani je sklenil prirediti vsako soboto od 6. ure zvečer dalje predavanje z diskusijo. Pristop na predavanje imajo vsi člani naših strokovnih organizacij.

Predavanja se bodo vršila zaenkrat v društvenih prostorih v Selenburgovi ulici, zato prosimo vse ostale organizacije naj ob tem času ne sklicujejo sej ali drugih sestankov.

Javornik. Tukajšnja podružnica kovinarjev je imela v nedeljo dne 4. t. m. svoj redni letni občni zbor. Občni zbor je bil precej dobro obiskan in so se vsa poročila, ki so jih podali funkcionarji zadnjega poslovnega leta odobrili in vzeli na znanje. V novi odbor so bili izvoljeni naslednji sodrugi: France Dolinar, predsednik, France Celar, podpredsednik, Anton Žagar, tajnik; France Svetel, tajnika namestnik, Joža Beguš, blagajnik; Anton Rekel, blagajnika namestnik; Andrej Kavčič in Valentin Mali odsobrnika; Florian Stanovnik in Joža Benedičič, namestnika; Joža Žagar in Albert Kamnikar nadzorstvo. S. predsednik je pozval vse navzoče, da naj se zavedajo svojih dolžnosti bolj nego v prošlem

Toliko o spremenjenih pravilih, ki predstavljajo okvir vsake organizacije. Na obnem zboru je prišlo med zastopniki centralnega odbora kovinarjev in člani »Zadruga« do zelo lepih debat, pa tudi do koristnih sklepov. V obojestranskem sporazumljenju se je zaključil občni zbor. Treba bo sedaj uresničiti sklepe in načrte. Zato pozivljamo vse one, ki se zanimajo za zadružno gospodarstvo k sodelovanju. Posebno opozarjamo vse podružnice kovinarske organizacije, da pazno zasledujejo gibanje naše zadruga, ker se morajo tudi ostali kovinarji zanimati za uspehe vseh naših zadružnih organizacij.

Centralni odbor kovinarske organizacije ima odločilno besedo v kleparski zadrugi, zato nosi tudi soodgovornost za morebitne neuspehe; je pa tudi lahko ponosen na pretekle uspehe in na sklepe, ki jih hoče zadruga v bodočnosti izvesti.

Z našim pozitivnim delom hočemo ustanoviti s pomočjo vseh kovinarjev veliko gospodarsko in moralno silo, na katero bomo lahko ponosni in iz katere bomo lahko črpali na podlagi naših izkušenj novo znanje, uresničenje teoretičnih vprašanj v praksi, da bomo usposobili proletariat pri delu, v resnični šoli za prihodnji socialistični družabni red.

VOLITVE!

Duhovi so že silno razburjeni, dasiravno je do 18. marca še precej časa. — Vsaka stranka skuša napeljati čim več vode na svoj mlin. Pri tem se poslužujejo vse brez izjeme najostudnejših manir, da se človeku zagabi. Nočemo govoriti o teh volitvah, ki se vrše 18. marca, temveč pokazati hočemo na one volitve, ki jih vršimo redno, dnevno, zavestno in mehanično. Te volitve, ki jih imamo pravkar v mislih, so za delavski razred še večjega pomena. Zali bog, da se tega delavstvo ne zaveda. Ne pride mu na misel, da voli svojega najhujšega sovražnika, ko mu nosi svoje težko prislužene groše v trgovino, ne premisli, da pljuje v svojo skledico, ko sedi v sobi ošabnega gostilničarja, ne vidi zajca, ki čepi za grmom tovarnarjevega konzuma. Prijatelji, to so volitve, ki se vrše vsak dan za katero hočemo in moramo agitirati vsi, ki imamo smisla za dobrobit delavstva. Če kje, tedaj velja za te gospodarske volitve geslo enotne fronte, kj jo mi vedno in povsod naglašamo. Delavec, daj svoj denar v delavske gospodarske organizacije, nalagaj ga v hranilnico Konzumnega društva, ki ga obrestuje po 1 odstotek višje nego meščanski delni zavodi.

poslovnem letu. Centralni tajnik s. Golmajer je nato orisal položaj v kojem se delavstvo nahaja in h koncu pozval navzoče sodruga, da naj si vzamejo besede s. predsednika k srcu, ker le skupno bo mogoče odbiti kapitalistične napade. Novoizvoljeni odbor si je nadal lepo nalogo in sicer to, da začne takoj z resnim delom za zidavo delavskega doma na Javorniku. Temelj temu je dal s. Celar s tem, da je obljubil, da bo takoj, ko bo videl resno voljo pri sodrugih, dal Din 250.— za ustanovni fond. — Sodrugi na delo ker le delo nas bo rešilo in ne — fraze!

Studenci pri Mariboru. Kovači za verige pri tvrdki Frankl, ki so dne 19. II. stopili v stavko, so začeli dne 27. t. m. zopet delati, ker jim je podjetnik ugodil zahteve.

Ogrski kovinarji. V mesecu febr. so stivali ogrski kovinarji oziroma Zveza kovinarjev Ogrske mezdne zahteve. Zveza se je dolgo pogajala z zvezo delodajalcev, ki je končno ponudila 20odstotno povišanje mezd. Kovinarji so to ponudbo odklonili in stopili v stavko, ki so se ji priključile še lesni delavci in delavstvo opekaren. V stavki se nahaja nad 60.000

Rudarska stroka.

Rudarski kongres. Dne 4. marca se je vršil v hotelu Ivana Raka v Velenju III. redni občni zbor »Unije slov. rudarjev« za Slovenijo s sledečim dnevnim redom:

1. poročilo načelstva in kontrole;
2. organizacija, preosnova regulativa in odobrenje zadnjič povišanih prispevkov;
3. socialna zakonodaja;
4. tarifna politika;
5. volitev ožjega in širšega odbora in treh preglednikov;
6. samostalni predlogi.

Občnega zbora se je udeležilo 6 delegatov iz raznih krajev Slovenije; za Strokovno komisijo se je zbora udeležil kot referent k 4. točki dnevnega reda: tarifni politiki s. Svetek in za delavsko zbornico kot referent k 3. točki dnevnega reda: socialni zakonodaji njen tajnik s. Likar; nadalje ožji in širši odbor ter več gostov med njimi tudi s. Jankovič, blagajnik O. D. K.

Občni zbor je otvoril s. Melhijor Čobal, ki je pozdravil navzoče zastopnike.

Na to je poročal s. Svetek, predsednik Strokovne komisije; v vnešenih besedah je povdarjal pomen letošnjega zbora Unije rekoč, da naj ta današnji občni zbor položi temelj bodočemu zdravemu rudarskemu pokretu, ki mora postati tako krepak, da bo res v stanju pravično in odkrito braniti rudarske interese.

Za njim je govoril s. Jankovič, blagajnik bratske kovinarske organizacije; pozdravil je ta zbor z željo, da se rudarska organizacija v bodočem letu najlepše razvije, želeč ji čim večjega uspeha na polju razrednega boja.

Za tem poda s. Čobal poročilo načelstva, s. Arh tajništvo in s. Ule blagajništvo poročilo; na to poročila preglednik s. Jazbec, da so se naši računski vedno v popolnem redu.

Unijski dohodki in izdatki so znašali v letu 1921:

Dohodki 89.683.61 Din. in izdatki 76.799.55 Din., blagajniški prebitek znaša torej 12.884.06 Din.

Za leto 1922 so znašali Unijski dohodki 145.497.17 Din, izdatki 136.205.30 Din, blagajniški prebitek 9291.87 Din.

Strokovna komisija.

Plenarna seja Strokovne komisije za Slovenijo se bo vršila 7. in 8. aprila v Ljubljani.

Odbornikom bo dnevni red pravočasno naznanjen.

Predsedstvo S. K.

Zastupljevalci vodnjakov v Celju. Med celjskim delavstvom razširja nekdo (?) vesti, da se je preselil naš list »Delavec« v drugo tiskarno zato, da s tem uniči »Naprej«. Da je ta vest izvita iz kake hudobne ali histerične trte se samo po sebi razume, kajti resnica je edino v tem, da se je list preselil iz edinega razloga, ker je bila pri offeriranju ta tiskarna, v kateri se sedaj tiska — najcenejša. — Sicer se je pa izvršila cela preuredba po nalogu odbora Strokovne komisije. Strokovno organizirano članstvo v celjskem okrožju prosimo, naj primejo ljudi, ki razširjajo take in slične vesti — za jezik in naj sporoče njihova imena našemu uredništvu, da jim stopimo na prste.

Objave.

Zahvala. Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem delavstvu kemične tovarne v Šoštanj, ki mi je darovalo v času moje bolezni, ki še ni prenehala, za podporo v znesku 210,50 dinarjev. Posebno pa se zahvaljujem knjigovodju g. Zguru in strojevodju g. Antonu Zoharju. Jakob Cigerin, Šoštanj.

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem sodrugom, ki so mi zbrali znesek 131 Din v času moje bolezni. — Peter Vidic, Štore.

Poročilo prve točke dnevnega reda je sprejel zbor na znanje in ga odobril.

K II. točki dnevnega reda je poročal s. Čobal in navajal potrebo, da zbor odobri sklep ožjega in širšega odbora z dne 14. maja 1922 glede povišanja prispevkov in dajatev.

Nato se je oglasil k besedi s. Svetek, ki je navajal, da je potrebno, ako hočemo postati res bojvena organizacija, da moramo dati organizaciji sredstva, ki so za to potrebna in to storimo s pravično razdelbo plačilnih razredov. On predlaga način, kakor ga je uvedla kovinarska organizacija.

Predlogi k preosnovi regulativa glede bolniške pomoči in glede uvedbe prostih znamk so povzročili debato, po kateri se je končno sklenilo in soglasno sprejelo predlog s. Svetika, da se prepusti regulacija prispevkov in regulacija bolniške podpore v definitivno rešitev bodočemu unijskemu načelstvu.

Predlog glede premestitve centrale iz Zagorja je bil s 3—3 glasovi odklonjen. K III. in IV. točki dnevnega reda sta poročala s. Svetek in s. Likar, ki sta predložila k svojim referatom tozadevne resolucije, ki so bile soglasno sprejete in bodo objavljene v prihodnji številki »Delavca«.

K V. točki dnevnega reda: volitev ožjega in širšega odbora in treh preglednikov so bili izvoljeni sledeči sodrugi: V načelstvo: ss. Jurij Arh, Franc Tratar, Anton Verden, Leopold Majdič, Ivan Krušič. V širši odbor: ss. Josip Ipavitz, Martin Komar, Josip Rednak, Jakob Petek, Franc Dolinšek, Nadzorstvo Franc Judec, Franc Tanjšek, Miha Jelenko.

Sodrug Čobal je odklonil sploh vsako kandidato. Skupščina mu je za njegovo 30letno delovanje med slovenskimi rudarji soglasno izrekla najtoplejšo zahvalo. Če so sodrugi Čobalu napravili nasprotniki in deloma tudi sodrugi marsikatero krivico, mu bo po drugi strani zgodovina priznala zasluge in žrtve na polju delavskega gibanja.

Sodrug Čobal in z njim vsi oni, ki se bojujejo v prvih vrstah naj računajo s tem, da udarjajo strele vedno le v najvišje vrhove.

Vse organizacije in dopisnike prosimo naj pošljejo svoje gradivo za »Delavca« najkasneje do ponedeljka zvečer, če hočejo, da bo priobčeno še v številki dotičnega tedna.

Vsi zaupniki naj skrbijo, da bodo dobili člani »Delavca« še pred vsako nedeljo. Ljubljanski zaupniki naj pridejo po list vsak petek zvečer v tajništvo »Strokovne komisije«. Zunanji zaupniki naj pa pridejo po list istotako v petek zvečer, če pa do tedaj še ni dospel, naj ga pridejo iskat v soboto opoldne. V zunanje kraje razpošiljamo list že v četrtek, tako, da ga najoddaljenejše podružnice dobe najkasneje do sobote opoldne. Na vsak način naj pa člani zahtevajo list pred nedeljo, da ga v nedeljskem prostem času lahko v miru prečitajo.

V tej številki »Delavca« smo morali izpustiti mnogo gradiva radi pomanjkanja prostora.

Zato pride prihodnjič vse na vrsto, ker bomo izdali prihodnjo številko na 6 straneh.

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem vsem sodrugom in sodružicam kemične tovarne v Hrastniku za darovano vsoto 171.75 v podporo radi moje bolezni. — Jožef Augusti, Hrastnik.

Zahvala. Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem vsem sodrugom in sodružicam v tovarni g. Pavla Piricha in v tovarni »Petovia« ter predsedniku Antonu Plochlu za nabrano vsoto 176.50 kot podporo v času moje bolezni. — Franc Fridl, Ptuj.

Razno.

Gospodarski referat, za kovinarski kongres, ki ga pričujemo v današnji številki bo zanimal tudi delavce ostalih strok.

Upamo, da ga bo vzelo v pretres tudi vodstvo Konzumnega društva, kakor tudi delegati na skupščini.

Gotovo je nujno potrebno najti pot za skupno delovanje strokovnih in gospodarskih organizacij. Upamo tudi, da se bo o tem velevažnem vprašanju razvila obširna razprava.

Državni proračun 1922/23 jugosl. vlade in prosveta. Letošnji državni proračun predvideva rednih in izrednih dohodkov D n. 6.934.946.864 — (skoro 7 milijard), rednih in izrednih izdatkov 6.934.597.430 — Ostane torej znesek 349.434 —. Razlika med dohodki in izdatki je torej zelo malenkostna. Velik škandal je to, kar bomo povedali sedaj. Redni in izredni izdatki v prosvetne namene znašajo v letošnjem proračunu 650.477.687 Din. 650 milijonov za ljudsko izobrazbo, za militarizem pa zahteva vojni minister 3 milijarde. »Zora puca (svita) bit će dana.«

Rusija zopet izvaž. V zadnjem času ruska vlada zopet polagoma obnavlja trgovino z inozemstvom. V nemške luke so priplule že prve ruske ladje z žitom. V Nemčiji bo Rusija žito zamenjala za industrijske izdelke, za poljedelske stroje itd. — To je edina možnost, da se okrepi rusko gospodarstvo in ž njim delavska Rusija.

Lesni delavci na Švedskem. V zadnjem času je bilo izprtih na Švedskem nad 17.000 lesnih delavcev, ker niso hoteli pri pogajanjih z delodajalci pristati na 10 odstotno znižanje delavskih mezd. Švedski lesni industrijalci izvažajo ogromne množine lesnih izdelkov posebno v Nemčijo, ki bo sedaj radi miru v lesni industriji precej prizadeta.

Lesni delavci v Budapešti so stavili nove mezdne pogoje, na katere pa delodajalci niso hoteli pristati. — Ker so delavci pri svojih zahtevah vztrajali, so bili odpuščeni. Lesni delavci naj torej ne potujejo tja, ker bi to pomenilo napad na delavsko solidarnost.

Rumunska lesna industrija. Kljub zelo neugodnim prometnim razmeram je dosegla rumunska lesna industrija lepe uspehe. Lesne izdelke izdeluje že v tako veliki meri, da jih ostane za domačo porabo le 15 odstotkov. Velike količine svojih izdelkov vizvaža na Ogrsko. Produkcija še vedno narašča in bo primorala rumunsko vlado, da znatno izboljša prometna sredstva (železnice, promet po rekah itd.), ako hoče, da se lesna industrija obdrži ali pa doseže še večjo višino.

Osemurni delavni čas. Belgijska vlada je ukinila zakon o osemurnem

delavnem času. Iskrena želja zveze belgijskih industrijev se je vendar le izpolnila.

Socialni čut žuželk. Poletni jutranji izprehodi nudijo mnogo razočaranj za človeka, ki zna opazovati naravo in njene pojave. Na primer! Na podobnem izprehodu lahko opazimo sredi kakega travnika gnezdo čmrljev. Ako se mu približamo, tedaj nas opozori močno frfotanje krepkih kril čmrlja, ki sedi na vrhu gnezda. Najvno ljudstvo si je ta pojav razlagalo na vse mogoče in nemogoče načine. Ako pa to bolj opazujemo, tedaj lahko rečemo: ta čmrlj je do svita čval gnezdo in ko je pričelo solnce vzhajati tedaj prebudi z močnim čebljanjem čmrljski tabor. Z zračnim tokom pa, ki pri tem nastane, služi kot ventilator: izčisti gnezdo slabih dišav, plinov in vročega zraka. Predvsem znači to kot delo posidca za družbo čmrljev, torej za celoto, znači razvoj živalske države, ki doseže svoj višek pri čebelah. — In človek? Ali je torej organizacija pri človeku nepotrebna?

Kmetovalci v Združenih državah. Po zadnjem ljudskem glasovanju v Združenih državah imajo Združene države 31.614.000 ljudi, ki se pečajo s poljedelstvom; poljedelskega prebivalstva je torej v Združenih državah nad 60 odstotkov. Poleg tega je razvita v Združenih državah težka veleindustrija.

Premoženje v zlatu. Vse zaloge zlata cenijo v zadnjem času na 7.911.379.000 dolarjev (dolar = 100 dinarjev). Na zlatu je najbogatejša Amerika (Zedinjene države) in sicer ima 2/3 vseh zlatih zalog; potem pride Anglija (1/10), Francija (1/11), Japonska (1/12), Španija (1/17), Argentinijska (1/20), Italija, Nemčija in Nizozemska pa skupaj 1/33; ostale države pa imajo skupno 13%.

»Kres«. Prvi slovenski delavski kulturni mesečnik stopa v drugi letnik. Prvi letnik, ki je lahko v ponos slovenskemu delavstvu, je zaključen. Z drugim letnikom stopi v novi, priložnejši obliki in z zelo bogato vsebino pred javnost. Med drugim bo pričel s. Cerkevnik daljši roman »Mariška«. J. Vidmar zgodovinski pregled slovenskega slovstva; nadalje bodo sodelovali s svojimi prispevki T. Seliškar, E. Tiran, Čulikovski, Vuk in drugi. Prva številka izide jutri z zelo bogato vsebino, nadalje pa bo izhajal redno 25. vsakega meseca. Vsem sodrugom in prijateljem priporočamo, da si ga naroče. Naročnina znaša na leto Din 50 —, na pol leta Din 25 —, za dijake na leto Din 40 — in za člane »Svobode« Din 30 —. Posamezna številka velja Din 5 —. Uprava »Kresa« se nahaja v Ljubljani, Židovska ul. 1, prvo nadstropje.

Po svetu.

ITALIJANSKE STROKOVNE ORGANIZACIJE.

V Italiji vlada nad delavstvom neverjeten teror, delavsko časopisje, kar ga vlada ni ustavila, je pod strogo vladno cenzuro. In vendar se strokovno gibanje v Italiji z neverjetno hitrostjo stabilizira. Strokovne organizacije so pretrgale stike s političnimi strankami in vodijo akcijo za enotne strokovne organizacije. V Turinu je Strokovna zveza sestavila delavsko zbornico, ki je pred kratkim pričela s poslovanjem. Upati je, da se strokovno gibanje v Italiji konsolidira in da bo italijanski proletariat kmalu postavil močno protiutež italijanskemu fašizmu.

ITALIJANSKA VLADA IN OSEMURNI DELAVNIK.

Italijanski min. predsednik Mussolini je v parlamentu izjavil o osemurnem delavniku sledeče: »Pred zborom 800 stavcev sem izjavil, da predstavlja 8 urni delavni čas nevreden zaslužek delavskega razreda. Ni potrebno, da se po tem razvije diskusija, da bi se potem pripisovalo tej ali oni stranki v parlamentu zasluge, temveč da bo ena izmed sej ministrska vlada odločila enkrat za vselej o vprašanju osemurnega delavnega časa.«

JAPONSKO STROKOVNO GIBANJE.

Od meseca jan. do vstetega meseca marca lanskega leta je bila na Japonskem 118 stavk, katerih se je udeležilo nad 51.000 delavcev, ki ni-

so delali nad 275.000 delavnih ur. — Večina teh stavk se je izvedlo v tekstilni in mehanični industriji. Nadalje je bilo 173 raznih drugih gibanj, pri katerih je bilo udeleženih nad 30.000 delavcev. Skupno je bilo torej 291 sporov; od teh je bilo 106 mezdnih gibanj, 67 gibanj je bilo radi znižanja delavskih mezd in 42 radi odpuščenih delavcev. Pri 144 gibanjih se je dosegel sporazum, pri 50 gibanjih so dočela zmagali delavci s svojimi zahtevami, pri 80 gibanjih so delavci svoje zahteve umaknili ali pa je ostal boj neodločen.

POLOŽAJ V AVSTRALIJI.

V mesecih od septembra do decembra lanskega leta je bilo v Avstraliji 102 stavk, katerih se je udeležilo skoro 30.000 delavcev. Najbolj sta bili prizadeti kovinarska in oblačilna industrija (krojaške delavnice). Od 1.325.000 delavcev je v Avstraliji 703.000 organiziranih. — Delavskih strokovnih organizacij je skupno 382, kovinarjev brez ostalih delavcev. Najhujšo borbo vodi proti stavkujočim bivši »socialist« Kende Tivar, sedaj sluga reakcije v Madžarski in zastopnik zveze delodajalcev.

BREZPOSELNOST.

Brezposelni na Angleškem. Uradni podatki angleške uprave prinašajo statistiko brezposelnih, po katerih je število padlo koncem l. 1922 za 29.000 tako, da znaša sedaj število 1.359.100. Od začetka l. 1922 je število padlo za pol milijona.

ŠTRUKLJI IN POTICKE.

V socialistični družbi ne bo razlike med »boljšimi« in »slabšimi« ljudmi.

Razlika bo le med samostojno mislečimi možmi in med —šahovski—mi figurami.

Najprvo sam glej, da se česa naučiš, — potem boš učil šele druge.

Strokovne organizacije so ustvarili delavci sami.

Tisočere napake ki so jih pri stvarjanju napravili so jih izučile, da so svoje delovanje bolj in bolj izboljšavali toliko časa, da so organizacije dosegle današnjo moderno višino.

Zboljšali jih bodo še bolj vzporedno z duhom časa — le da imajo zaenkrat mnogo posla z raznimi dvoreznimi noži, katere morajo izganjati, da jim ne poderejo še tega, kar so dosedaj ustvarili.

Kapitalizem je zmagal zato, ker je nujni razvojni zakon tako hotel.

Po fevdalizmu ni mogel priti kar socializem, če takrat še niti tovarni ni bilo, ki bi bile zrele za socializacijo.

Današnji časi so taki, da vse govori o načelih in programih.

Največ o tem pa govore tisti, ki sploh nobenih načel nimajo in ki programov, za katere se vsaj navidezno »bojujejo« niti ne — poznajo.

Nobena voja še ni zrastle do neba.

Novo vrste socializem uče ljudje ponajveč zato, ker starega ne poznajo.

V imenu Strok. kom. (P. odb. GDSJ.)

Izdajatelj: Franc Svetek.

Odgovorni urednik: Ivo Meznarič.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO LJUBLJANA

Poštni predal št. 12. — Telefon Interurban št. 178.

Poštni ček. rač. št. 10.532. — Brz. naslovi, Kodes Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

naznanja, da je zvišal obresti in sicer

za navadne hranilne vloge na 6% za vloge proti četrtletni odpovedi na 6 1/2% proti polletni odpovedi na 7%

Hranilnine vloge sprejemajo in izplačujejo vse prodajalne naše zadrage!

Vlagajte vse svoje prihranke v svojo lastno hranilnico!